

Uitgave 2023-3 • periode 28 mei - 9 juli 2023

Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland

LUTHERROOS

Kerkblad van de
Evangelisch-Lutherse gemeente
Zuid-Nederland

Noord-Brabant - Limburg - Nijmegen

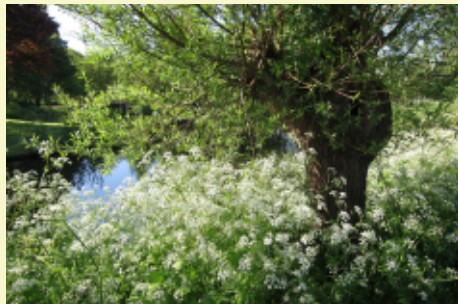
Met informatie over de kernen Bergen op Zoom, Eindhoven, Heusden, Nijmegen en Zuid-Limburg

Bij de Voorplaat

De vlammen van Pinksteren dalen neer op de gelovigen gelovigen in dit klassiek gestileerde glas-in-loodraam. Levendige, stralende kleuren en textuur gaan fraai samen met het dynamische ontwerp en de bewegende beelden om het oog te verblinden en het hart te inspireren.

De duif is het symbool van de Heilige Geest die uit de hemel neerdaalt. Dat zie je ook terug in het logo van de Protestantse Kerk.

Van de Redactie

Beste lezers,

Dit keer een boordevolle Lutherroos. We hebben zelfs het bericht van het lutherenpastoraat moeten doorschuiven naar de volgende editie. De nieuwe artikelreeks over de ontstaansgeschiedenis van de lutherse gemeente in Limburg zou in deze uitgave starten maar daar bleek dit keer nog geen ruimte meer voor. Dat houdt u nog van ons tegoed. Eigenlijk is het is een goed teken. Steeds meer berichten en artikelen komen er binnen. De kerk leeft!

Bij deze Lutherroos gaat een brief om uit te leggen dat we nu in plaats van meerdere lijsten gebruik maken van de gegevens in de ledenadministratie, oftewel het LRP: Leden Registratiesysteem Protestantse Kerk.

Verhuizingen, nieuwe leden en overleden leden worden daarin geautomatiseerd bijgehouden.

We halen uit dat systeem dan elke keer weer een vers actueel adressenbestand voor de etiketten.

Maar omdat we hebben gemerkt dat er toch verschillen zijn met de oude lijsten vragen we de ontvangers van de Lutherroos ons door te geven als zij het blad alleen digitaal willen ontvangen.

Lees de bijgaande brief en reageer als er iets niet klopt.

De redactie wenst u allen veel leesplezier en een heel mooi Pinksterfeest.

Namens de redactie
Martin de Groot

Colofon

De Lutherroos is een uitgave van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland en verschijnt zeven maal per jaar en wordt toegezonden aan (doop)leden van de gemeente en aan belangstellende relaties.

Overname van artikelen en/of foto's is toegestaan mits met vermelding van "Lutherroos" en het editie-nummer.

Redactie Lutherroos:

Dick Eekel (hoofdredacteur en redactie Eindhoven)

Susanne Freytag (predikant)

Coby van Dam-Bouwens (redactie Nijmegen)

Gerda Boon (redactie Zuid-Limburg)

Martin de Groot (eindredacteur, lay-out en productie)

Redactieadres:

p/a Vennekerhei 39, 5508 WB Veldhoven

redactie@lutherszuidnederland.nl

Adrescorrectie en/of klachten over toezending:

Tom Tempelaar, Amerlaan 2, 5626 BP Eindhoven

secretariaat@lutherszuidnederland.nl

Opplage: 600 exemplaren

Kopij aanleveren voor de volgende editie:

vóór 19 juni 2023.

Die editie geldt voor de periode

van 16 juli - 17 sept 2023.

Wilt u ook de Lutherroos ontvangen?

U kunt altijd contact opnemen met de predikant.

U kunt vriend of lid worden van de Evangelisch-Lutherse Gemeente. Hiervoor kunt u contact opnemen met de secretaris. Vrienden en leden ontvangen automatisch de Lutherroos.

Daarnaast kan iedereen die geïnteresseerd is aangeven de Lutherroos te willen ontvangen.

Wilt u dan uw naam, adres en geboortedatum opsturen naar: secretariaat@lutherszuidnederland.nl

Er zijn geen abonnementskosten, maar een bijdrage aan de kosten van het blad in de vorm van een gift is van harte welkom. Ontvangt u de Lutherroos op papier en wilt u het blad ook of alleen maar digitaal ontvangen geef dit dan via een e-mail met uw naam en uw e-mailadres door aan: redactie@lutherszuidnederland.nl.

Wilt u bijdragen aan de kosten van het kerkblad:

NL43 RABO 0373 7412 51

Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland

vermeld: Gift kosten Lutherroos

Inhoudsopgave

Van de redactie.....	2
Bij de voorplaat.....	2
Wilt u ook de Lutherroos ontvangen?.....	3
Colofon.....	3

Meditatie: Het ongrijpbare Pinksterfeest... 4	4
De Lutherwandeling van 1510.....	6
Liederen van Luther.....	8
Uit de kerkenraadsvergadering.....	10
Herbevestiging ambtsdragers.....	10
Lutherse Werkweek voor Kerkmuziek.....	11
Buitendag Luthers Zuid-Nederland.....	11
Van de kerkrentmeesters.....	12
Verjaardagen in Zuid-Nederland.....	13
Verjaardagen kinderen.....	13

Kern Bergen op Zoom.....	14
– Dementie en mantelzorg.....	14

Kern Eindhoven.....	15
– Agenda Eindhoven.....	15
– Uit de kerncommissie.....	15
– Berichten uit Armenie.....	16
– Van de pastoraatgroep.....	16
– Terugblik op PalmPasen.....	17
– Buitendag in klooster Sint Agatha.....	17
– Open kerkendag.....	18
– Goede Vrijdag 7 april.....	18

Kern Heusden.....	19
– Heerlijke vakantie toegewenst.....	19
– Orgel zingt weer.....	19
– Sfeer impressie van de diensten.....	19

Kern Nijmegen.....	20
– PalmPasen.....	20
– Uit de kerncommissie.....	20
– Bijzondere bijeenkomst.....	21
– IFTAR Maaltijd.....	22
– Dak gerepareerd.....	22
– Dialoogtafelbijeenkomsten.....	23
– Collectes.....	23
– SchuldhulpMaatje Nijmegen.....	24

Kern Zuid-Limburg.....	26
– Uit Kerncommissie.....	26
– Orgelconcert.....	26
– Stille Week 2023.....	27
– Acceptgiro.....	28
– Collectes.....	28

Verzoek gift voor Lutherroos.....	28
Contactadressen.....	29
Vieringen.....	30-31
– Kerkdiensten Eindhoven.....	30
– Huisviering Bergen op Zoom.....	30
– Kerkdiensten Heusden.....	30
– Kerkdiensten Zuid-Limburg.....	31
– Kerkdiensten Nijmegen.....	31

Meditatie:

Het ongrijpbare Pinksterfeest

Het kerkelijk jaar geeft het leven ritme, zelfs voor mensen die niets met geloof en kerk te maken hebben. Pinksteren is op z'n minst een lang weekeind in het voorjaar voor (bijna) iedereen. Verder heeft Pinksteren weinig te bieden, geen kerstboom, geen paaseieren.

De naam van dit feest stelt ook niet veel voor: de 'vijftigste (dag)' – dat is de betekenis – van het Griekse woord pentekoste, waar ons woord Pinksteren van afstamt. De 'vijftigste dag' dat slaat op de afstand in dagen van Pasen naar Pinksteren. Vijftig dagen zijn deze twee van elkaar verwijderd.

De evangelist Lucas heeft grotendeels de indeling van onze kerkelijke feesten bepaald. Bij Johannes bijvoorbeeld ontvangen de leerlingen de Heilige Geest direct bij de opstanding (Johannes 20:22). Bij hem vallen dus Pasen en Pinksteren op één dag. Lucas is het die spreekt over veertig dagen waarin Jezus aan zijn discipelen verscheen en daarna in de hemel werd opgenomen. Daardoor valt het feest van Hemelvaart op een donderdag

veertig dagen na Pasen. En Lucas is het ook die de uitstorting van de Heilige Geest verbindt met de vijftigste dag na Pasen.

Die vijftigste dag na Pasen, na Pesach was in de Joodse traditie al een feestdag, het feest van de eerstelingen Sjavoet. Het was dus allereerst een oogstfeest. Op deze dag werd de eerste opbrengst van de tarweoogst in de tempel geofferd. Het bijbelboek Ruth dat zich hoofdzakelijk tijdens de oogst afspeelt wordt op deze feestdag gelezen.

In het begin van de christelijke traditie duurde het Paasfeest tot aan Pinksteren. We zien dat nog terug in de witte of gouden kleur van onze liturgische kleden op alle zondagen tussen Pasen en Pinksteren. Pinksteren zelf heeft de kleur rood. Rood is de kleur van het vuur en verwijst daarmee naar de Heilige Geest. De weken na Pasen worden afgesloten met de gave van de Heilige Geest en de uitzending van de apostelen.

Gaandeweg ontwikkelde zich Pinksteren tot een meer zelftandig feest van de gave van de Geest en tot het feest van de geboorte van de kerk. Dit feest van de gave van de Heilige Geest staat echter niet los van Jezus. Want Jezus zelf beloofde aan zijn leerlingen de Heilige Geest, de trooster en de pleitbezorger. In en door de Heilige Geest bleef Jezus zijn leerlingen altijd nabij.

De Heilige Geest en Jezus moeten we dus niet tegen elkaar uitspelen. Het is niet zo dat de één eerst weg moet - opgenomen in de hemel - en dan pas komt de ander, de Heilige Geest, er aan te pas.

Met Pinksteren durfden de apostelen vrijuit, begeesterd te spreken. Zij waren in vuur en vlam – de Bijbel spreekt hier van vuurtongen die zich verspreidden en die zich op eenieder neerzetten - en dat sloeg over op de omstanders.

Dat is de onbegrijpelijke en ongrijpbare kern van het Pinksterfeest, dat het bericht van wie Jezus was en is werd en wordt doorgegeven als een lopend vuurtje door de tijd heen tot in onze tijd, tot in *deze* uithoek van de wereld, tot in onze gemeente. Herkennen we die bevlogenheid nog? Hebben we oog voor de gaven van de Geest in onze omgeving?

Ik geloof dat de Heilige Geest rijkelijk aanwezig en werkzaam is in ons midden. De mogelijkheid dit op te merken vraagt van ons een open houding van 'leren leven van de verwondering' zoals de dichter Barnard het in een pinksterlied poëtisch formuleert (lied 841). In dat lied wordt Pinksteren ook weer een feest van de oogst, maar dan van een ander soort vruchten.

**Wat zijn de goede vruchten,
die groeien aan de Geest?
De liefde en de vreugde,
de vrede allereerst,
geduld om te verdragen
en goedertierenheid,
geloof om veel te vragen
te vragen honderd-uit.**

In die vruchten van de Geest vinden we de aangrijpingspunten voor het vaak zo ongrijpbare Pinksterfeest.

ds. Susanne Freytag

De Lutherwandeling van Wittenberg naar Rome in 1510

Achter Luther aan lopen
Een tocht op stevige stappers

Prof. dr. Markus Matthias (1956) is sinds 2008 hoogleraar Lutherana aan de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) in Amsterdam. Zijn wieg stond in het Duitse Mainz.

Etappe 6: van Borna naar Altenburg

Markus Matthias over zijn wandeltocht in het voetspoor van Luther. Een serie met belevenissen, ontmoetingen, overdenkingen en beschouwingen opgedaan tijdens zijn voettocht in navolging van Luther in 1510 met Rome als einddoel.

 In de zomer 2022 waren wij weer onderweg. Dit keer om van Borna in Saksen door Thüringen heen naar Hof in Beieren te wandelen. Het was een streek waar ik nooit eerder ben geweest, ver van de grote steden en ver van de grote toeristische trekkpleisters.

Niettemin of juist daarom een heerlijk gebied om te wandelen en iets te beleven van het oude, authentieke keurvorstendom Saksen waarin het leven van Luther en het begin van de reformatie zich grotendeels heeft afgespeeld.

Het meer van Pahnna

De weg leidde ons vanaf Borna over velden en langs

bosjes (met de mogelijkheid de vruchten van de bomen te plukken die hier zomaar gratis de wandelaar verwennen) verder langs het meer van Pahnna eerst naar Windischleuba (eigenlijk Wenigen- of Kleinleuben). Hier

staat een heerlijk kasteel uit de Renaissance. Het is de plek waar eerder een doorwaadbare plaats over de rivier Pleiße was, dus zeker in de tijd van Luther een belangrijke plek van de via imperii: wij dus weer op de voetsporen van Luther! Windischleuba werd echter pas in het jaar 1538 deel van het keurvorstendom Saksen en daarom speelt het in Luthers geschriften ook geen rol.

Op de weg kwamen wij door het dorp Wyhra waar de Lutherse gemeente een doopbosje heeft aangelegd. Voor iedere dopeling wordt er een boom geplant en een steen opgericht ter herinnering aan deze bijzondere dag. Tegelijk zou je het wel of niet opgroeien van de boom ook als een teken kunnen beschouwen van het lot of van het karakter van de dopeling.

Slotkasteel Altenburg

Altenburg, nog steeds bekend als de bakermat van het schaatspel en überhaupt als de oorsprong van vele speelkaarten, is eerder een van de hoofdsteden van het keurvorstendom geweest. Tot op de dag van vandaag bepaalt het slotkasteel op een indrukwekkende manier het beeld van de stad.

De stad heeft een grote markt zoals Wittenberg (vóór de oprichting van de universiteit in 1502), typisch voor de nieuwe steden in het oosten van het oude Rijk. Na zijn reis naar Rome is Luther hier waarschijnlijk voor het eerst geweest in verband met de onderhandelingen die een pauselijk afgevaardigde (Karl von Miltiz) in het jaar 1519 hier met Frederik de Wijze voerde over de aanpak van het “probleem” Luther.

In 1522 heeft Luther in de tijd na Pasen op reis van Wittenberg naar Zwickau hier enkele preken gehouden, op 27 april 1522 (Quasi modo geniti) in Borna (501 jaar geleden) en op 28 April (maandag) in Altenburg (WA 10 III, 86-103). Ze zijn een goed getuigenis hoe Luther zijn nieuwe reformatorische inzichten bekend wilde maken. En dat was dan ook het doel van die reis: ervoor zorgen dat in de grote steden van het keurvorstendom de reformatie op fatsoenlijke, geordende en echt evangelische manier werd ingevoerd.

God kijkt in ons hart

In eerste instantie was (en is) de vraag van de lieden: Wat moet ik doen, wat zijn goede werken. En Luther probeert keer op keer uit te leggen: God kijkt niet op ons uiterlijk

werk, maar in ons hart! Daarom moeten wij in ons hart veranderen opdat het God behaagt! Wij zullen echter in ons hart alleen veranderen als wij inzien dat het niet goed met ons gaat. En dat (en slechts dat) leren wij uit de wet, te weten dat wij ons helemaal niet God kunnen of willen toevertrouwen zoals het eerste (t/m derde) gebod het van ons vraagt.

En dat wij ons weliswaar tegen mensen meestal vriendelijk gedragen, maar dat wij over onze medemensen vaak heel anders (en kwader) denken dan wij uiten (tegen het vierde t/m tiende gebod). Het begin van een waarachtig vroom leven is daarom het Evangelie, dus de belofte dat God met ons een nieuw begin wil maken als wij maar inzien dat wij ons leven op onze manier niet gaan redden.

Aan het einde in Altenburg zei Luther dat de burgers van Altenburg het recht hebben om hun predikant te kiezen nadat ze hebben gezien dat de priesters en predikanten die ze tot dan toe hadden, allemaal dwaalden. De predikant is immers voor de gemeente, niet de gemeente voor de predikant.

Bijgevolg benaderden de burgers van Altenburg in 1522 Maarten Luther met het verzoek om een Duitse predikant, die niet alleen de mis kon lezen, maar kon prediken

→→ vervolg op pagina 9

Liederen van Luther

Lied: 28 Der Du bist drei in Einigkeit

In deze serie behandelt een predikant de liederen van Luther in willekeurige volgorde. Het is de bedoeling dat al zijn liederen een keer aan bod komen.

Eén van de grote Latijnse kerkvaders, Ambrosius van Milaan, geboren in Trier, was een bestrijder van de Ariaanse Christelijke stroming en werd, hoewel nog ongedoopt, in het jaar 374 door het volk in Milaan gekozen als bisschop van de stad. Hij werd snel gedoopt en tot bisschop gewijd.

Eén van de bekendste liederen in onze Lutherse traditie is het “grote God wij loven U” dat wij ook wel kennen onder de titel Ambrosiaanse Lofzang. Hij bestreed de Arianistische geloofsleer, die het drie-enigheidsdogma, het geloof in de drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest verwierp. Zij zagen Jezus meer als een halfgod, staande tussen God en de mens.

Er is nog wel veel meer te zeggen over het Arianisme, maar daar is hier niet de plaats voor. In het kort kun je wel stellen, dat het Arianisme beter aansluit bij de Romeinse godsdienst. En daardoor populair was bij het Romeinse gezag.

Ambrosius dichtte een lied ter verheerlijking van de drie-enige God en dat lied staat vandaag centraal in onze overwe-

1 Der du bist drei in Einigkeit,
ein wahrer Gott von Ewigkeit,
die Sonn mit dem Tag von uns weicht,
lass uns leuchten dein göttlich Licht.

2 Des Morgens, Gott, dich loben wir,
des Abends auch beten vor dir,
unser armes Lied rühmet dich
jetz und immer und ewiglich.

3 Gott Vater, dem sei ewig Ehr,
Gott Sohn, der ist der einzig Herr,
und dem Tröster heiligen Geist,
von nun an bis in Ewigkeit.

ging, dit lied van Luther, dat U kunt terugvinden in ons liedboek onder lied nummer 237 en in het oude liedboek onder nummer 253. (Evangelisches Gesangbuch 470).

Of dit lied, dat door Luther is vertaald in 1543, echt van de hand van Ambrosius is geweest is niet te achterhalen, maar het past wel heel goed in de traditie van Ambrosius: Als het aardse licht verdwijnt, zal het hemelse licht nog blijven schijnen in onze harten. Het lied werd en wordt daarom veel gezongen als avondlied bij de vespers.

Johann Sebastian Bach heeft er een cantatebewerking van gemaakt dat onder BWV 293 bekend staat.

Het lied is helaas niet erg bekend. Maar het geeft troost aan mensen, wanneer zij gaan slapen, de wereld donker wordt.

Hoogst actueel kun je ook overdrachtelijk stellen, dat nu de wereld lijkt donkerder te worden, dreiging van oorlogen, toenemende tweespalt tussen bevolkingsgroepen, kapot gaan van het milieu enz.

Het licht van God zal blijven schijnen in deze toenemende duisternis.

ds. Willem Boon

vervolg van pagina 7. →→

en de Bijbel op een verstandige manier kon uitleggen.

Luther stuurde eerst Gabriel Zwilling (1487–1558), die echter volgens Luther te veel en te snel de kerk wilde reformeren zonder rekening te houden met de mensen die eerst innerlijk moesten veranderen voordat ze de uiterlijke consequenties eruit konden trekken. Daarom werd Zwilling heel gauw vervangen door Luthers voormalige kloosterbroeder en vertrouweling Wenzeslaus Linck (1483–1547), die Luther hier in 1523 als één van de eerste evangelische priesters ooit trouwde.

Linck bleef er echter twee jaar voordat een ander vertrouweling een goede vriend van Luther, Georg Spalatin (1484–1545) hier in 1525 stad-predikant en 1528 superintendent werd. Spalatin had tegelijk met Luther in Erfurt gestudeerd, was later bibliothecaris van de universiteitsbibliotheek in Wittenberg en als hofkapellaan en biechtvader van Frederik de Wijze een bemiddelaar tussen Luther en de keurvorst.

Georg Spalatin

Tenminste vijftien keer kwam Luther later nog naar Altenburg, waar hij altijd op bezoek ging bij Georg Spalatin. Op basis van deze vriendschap werd Altenburg een van de eerste modellen hoe het religieuze leven van een middeleeuws gemeenwezen op evangelische beginsels werd hervormd: De kloosters werden zonder geweld opgeheven, de zorg voor armen en zieken, eerder onderdeel van het stelsel van liefdadigheid, werd nu volgens rationele beginselen hervormd, scholen werden opgericht op basis van de oude stichtingen die eerder de toenmalige kloosters financierden.

Uit reformatorisch perspectief was het onderwijs van kinderen immers een vromer doel dan de bekostiging van nutteloze monniken. Misschien (hopelijk) heeft Luther op de terugreis van Altenburg steeds iets voor Katharina meegenomen, namelijk de kostbare specerij saffraan dat hij alleen hier in Altenburg kon kopen, niet alleen te gebruiken voor gebak, maar een medicijn voor de zenuwen en werkzaam tegen lichte vormen van depressie.

prof.dr. Markus Matthias

Herbevestiging ambtsdragers

Op 23 april 2023 heeft de kerkenraad gezorgd dat de herkozen ambtsdragers herbevestigd werden in het ambt voor de komende periode.

In de dienst in Heerlen werden Irene Oosterveer en Tom Tempelaar herbevestigd als ouderling en Keety Mulder als diaken.

In deze dienst preekte onze eigen voorganger, ds. Susanne Freytag over de zorg die wij hebben voor de schapen van onze kudde. Heel toepasselijk voor deze dienst.

De liederen waren goed gekozen en werden goed meegezongen door de gemeente onder de bezielende begeleiding van onze eigen organist Ruud Post.

Bij de gezellige nazit in de koffiekamer onder het genot van een kopje soep (heerlijk) en goed belegde broodjes werd nagepraat over de dienst.

Wat was het weer een goede sfeer met de vertegenwoordigers vanuit de diverse lutherse kerken van Zuid Nederland.

De herbevestigde ambtsdragers kijken terug op een waardige en gezegende dienst. De kern Zuid Limburg is dankbaar dat zij hierin een rol konden spelen.

Horst Oosterveer

vergadering van 23 maart

Uit de kerkenraad

De volgende zaken kwamen in de vergadering aan de orde:

- Er is een verzoek van de kerncommissie Zuid-Limburg binnen gekomen om de hr. Brian Liers te benoemen als lid van hun kerncommissie. De kerkenraad was daarmee akkoord.
- De secretaris zal een actuele Actielijst maken en deze voor de kerkenraadsleden op internet beschikbaar stellen. Een overzicht van acties en hun status is dan altijd beschikbaar.
- Nu de kerkenraad na de verkiezingen weer compleet is, dienen de functies opnieuw vastgesteld te worden. Als voorzitter werd mw. Irene Oosterveer gekozen en mw. ds. Susanne Freytag als vice-voorzitter. hr. Tom Tempelaar werd gekozen als secretaris en mw. Annemarie van Diepen als vice-secretaris.

- Voor de pastoraatsgroepen van de kernen zijn nu ook kerkelijke emailadressen beschikbaar.
- Het college van kerkrentmeesters heeft gesprekken gehad met het bestuur van de beheersstichting van het kerkgebouw in Nijmegen en met de kerncommissie aldaar. De vacature in de beheersstichting wordt nu ingevuld door onze kerkrentmeester mw. Herma Haaksema en hr. Wouter Voshol zal fungeren als contactpersoon voor de kerncommissie Nijmegen.
- De komende kerkenraadsvergadering is verplaatst naar maandag 15 mei.

Tom Tempelaar, secretaris

Lutherse Werkweek voor Kerkmuziek

25 juli t/m 29 juli 2023

De Lutherse Werkweek voor Kerkmuziek zal deze zomer worden gehouden in Conferentiecentrum Bovendonk in het Brabantse Hoeven. De muzikale leiding is weer in handen van Hans Jansen en Els Hermanides.

Vanwege hun 400ste sterfdag zal muziek van William Byrd en Thomas Weelkes niet ontbreken.

Daarnaast staat muziek van Johann Hermann Schein, Max Reger, Hugo Distler en Ernst Pepping op het programma.

De deelnemerskosten zijn € 480 voor een eenpersoonskamer en € 430 voor een tweepersoonskamer.

Aanmelding voor 10 juni.

Het slotconcert wordt gegeven in de kapel van Bovendonk op zaterdagmiddag 29 juli om 16.00 uur.

Meer informatie en aanmelding via:

www.luthersewergroepkerkmuziek.nl

Buitendag Luthers Zuid-Nederland

3 september 2023

De kern Zuid-Limburg is dit jaar weer aan de beurt om de jaarlijkse buitendag te organiseren. Dit keer in de voormalig lutherse kerk "De Kopermolen" te Vaals

Noteer in uw agenda

3 september 2023!!

Het wordt een leuk en interessante dag.

Nadere informatie in de volgende Lutherroos.

Gerda Boon

Babyjasjes & Babysokjes

Voor het diaconaal project van onze gemeente zijn er babyjasjes en babysokjes te koop.

Ze worden met de hand gebreid door Lia Eekel.

De opbrengst gaat 100% naar de Stichting Kinderhulp Armenie.

Deze sokjes zijn zeer geliefd, omdat het uitschoppen wordt verhinderd door het koordje.

Wilt u een andere kleur of grotere maat, neem dan contact op met Lia Eekel.

jasjes kosten €10 per stuk
sokjes kosten €3 per paar
jasje plus een paar sokjes €12,50

U steunt een goed doel

Wilt u bestellen dan kan dat via:
e-mail: lia.eekel@gmail.com
of per telefoon 040-253 21 75

Van de kerkrentmeesters

Uitnodiging toelichting jaarrekening

Alle gemeenteleden worden uitgenodigd voor de digitale bijeenkomst waarin het college van kerkrentmeesters de jaarrekening 2022 ofwel de financiële stand van zaken van de gemeente toelicht.

Deze digitale bijeenkomst wordt georganiseerd op 1 juni 2023 om 20.00 uur.

In de vorige jaren gingen leden van het college langs alle kernen om de jaarrekening over het voorgaande jaar toe te lichten. Dit jaar organiseren wij dat één keer voor alle gemeenteleden. U krijgt allemaal gelijktijdig dezelfde informatie.

Om deel te nemen moet u zich voor 29 mei 2023 aanmelden bij het secretariaat van Kerk&Raad (secretariaat@kerkraad.nl). Op 30 mei ontvangt u vervolgens een link naar de bijeenkomst én het jaarrekeningdocument.

De presentatie die gebruikt wordt bij de toelichting volgt na afloop van de bijeenkomst.

Heeft u geen computer of niet de digitale vaardigheden om een digitale bijeenkomst bij te wonen. Laat het ons even weten. We proberen u dan te koppelen aan een ander lid van uw kern waarbij u thuis mee kunt luisteren. Als uw kern een bijeenkomst voor meer mensen organiseert, dan kunt u natuurlijk ook daar aansluiten.

Van harte uitgenodigd!

Wouter Voshol

Gefeliciteerd !

Verjaardagen in Zuid-Nederland

Wij vermelden hier de leden die 75 of 80 jaar en ouder worden

Jarigen van 22 mei t/m 9 juli 2023

24-mei	83	Hr. W.B. Hoppenbrouwers	Wijchen
29-mei	82	Hr. H. Fleige	Landgraaf
1-jun	84	Hr. K.F.K. Schössow	Eindhoven
1-jun	91	Mw. O.M.D. van der Horst-Veeneman	Malden
2-jun	89	Mw. E.E. Bobke	
2-jun	89	Mw. J.C.S. Kuipers-van Eenennaam	Nijmegen
6-jun	82	Mw. L. Bongers-Jakobsen	Hoensbroek
9-jun	85	Mw. L.J.K. Becht-van Zweden	Bergen op Zoom
17-jun	89	Mw. B. Henning-Brossonn	Bergen op Zoom
18-jun	87	Mw. J.M.C. Hulsbergen-Hovingh	Eindhoven
21-jun	82	Mw. W.F. Nieboer-Zier	Bruchem
23-jun	84	Hr. F.E. Moosdorff	Gendt
24-jun	88	Mw. E.F.M.M. Hofman	Eindhoven
25-jun	84	Mw. P.L. de Lange-Weijtze	Waalre
29-jun	86	Mw. E.E. Pahl-Schaller	Maastricht
5-jul	86	Hr. F.J. Bongers	Hoensbroek
5-jul	81	Mw. G.R. Krakowsky	Kerkrade
6-jul	81	Mw. E.B.C. Staayen	Deurne
8-jul	83	Mw. H. Boesch	Nuth
8-jul	81	Mw. M.T. Spekle-Schmidt	Ottersum

Verjaardagen kinderen

In juni hoopt

Jon-Benae Panka [Kern Nijmegen] 9 jaar te worden.

alvast gefeliciteerd!

Dementie en mantelzorg

Zaterdag 22 april j.l. nam ik als vertegenwoordigster van onze kerngemeente deel aan de jaarlijkse ontmoetingsdag van het Luthers Diaconaal Platform. De studie-onderwerpen van deze dag waren “Dementie en mantelzorg”. Vooral over dementie hebben we heel veel informatie gekregen. Daarover wil ik u graag iets vertellen, want met dementie krijgt gemiddeld één op de vijf mensen te maken. Dat is schrikken en het lijkt me daarom goed iets van de verkregen informatie met u te delen.

Spreeksters waren Freya Flach en Hanneke van de Pol. Zij hebben jarenlang ervaring in improvisatietheater en in de zorg voor mensen met dementie.

Zij trainen zorgprofessionals en mantelzorgers en schreven samen het boek: “Zeg JA bij dementie”.

ISBN 97890903680 - Kostprijs € 21,50

“Dementie” is een verzamelnaam. Bij dementie is er afbraak van de hersenen. Er zijn wel zo'n vijftig verschillende soorten met verschillende kenmerken en bij iedereen een ander verloop. Alzheimer is er één van.

Als je het woord dementie hoort, roept het in eerste instantie angst en afkeer op en de neiging om ervan weg te lopen. Maar omwille van degenen die door dementie getroffen worden, blijkt het heel belangrijk te zijn juist positief met de aandoening om te gaan. Vandaar de naam van het boek “Zeg JA bij dementie.”

Een positieve houding is namelijk de manier om contact te maken met een mens met

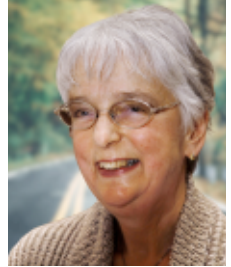
dementie. Echt contact. Het kan al goed doen om even rustig bij iemand te gaan zitten en te glimlachen. Contact hebben met medemensen is een levensbehoefte en dat verandert niet als een mens dementie krijgt.

Maar zorgen voor een mens met dementie vraagt heel wat meer.

In hun boek zetten Freya Flach en Hanneke van de Pol uiteen hoe je dan voortdurend moet improviseren. Ze ontwikkelden hiervoor “de speels-methode”. Deze methode hebben ze uitvoerig beschreven en er allerlei oefeningen aan toegevoegd. Dat is teveel om hier te vermelden, maar tijdens hun lezing gaven de dames gelukkig nog wat praktische tips: geen foutjes corrigeren, laat ze er zijn; erken de realiteit van de ander; mopperen heeft een functie – zoek of je via het gemopper verbinding kunt maken, luister naar de emoties achter woorden en vragen.

Dit zijn maar een paar dingen die ik hier met u kan delen. In het boek staat nog heel veel meer. Het is prettig geschreven.

Dit boek lezen is niet de enige manier om aan informatie over dementie te komen. Alzheimer Nederland heeft heel veel informatie beschikbaar in allerlei kleine brochures. Deze zijn telefonisch aan te vragen op 033-303 25 02 of info@alzheimer-nederland.nl

Heel in het kort wat betreft de mantelzorgers. Contactpersoon is in bijna alle gevallen de huisarts.

Wat mij betreft: ik hoop dat u allemaal gezond en vrolijk blijft. Een hele mooie zomer en Gods zegen toegewenst.

ds. Fia Tempelaar

Kern Eindhoven

Contact Pastoraat: mw. L. Rampelt [pastoraat@luthersekerkeindhoven.nl]
Gastpredikanten / organisten: mw. E.M. Eekel-Schendelaar
Present / ouderencontact: mw. A. Hoyer
Kinderoppas: hr. R. Schaak
IBAN Diaconie Eindhoven

NL06 RABO 03737 44439

Agenda

Vrijdag	26 mei	19:00 u.	DoReLu-Filmavond	Dommelhoeferkerk
Donderdag	8 juni	19:45 u.	vergadering Kerncommissie	Annegret Hoyer
Maandag	12 juni	18:00 u.	Kerngemeenteavond	Dommelhoeferkerk

Eindhoven

Uit de Kerncommissie

Uit de vergadering van 20 april

Het was een vrij korte vergadering waar we de volgende voor u belangrijke punten besproken hebben:

- Zondag 1 oktober willen we onze gemeenteleden weer uitnodigen voor het jaarlijkse dagje uit. Waar we heen gaan is op dit moment nog niet bekend. Noteert u alvast deze datum.
- De zondag daarop (8 oktober) is de Marathon van Eindhoven. Dan is er zoals gebruikelijk geen dienst omdat het kerkgebouw dan niet bereikbaar is.
- De bevestiging van onze drie herkozen kerkenraadsleden Keety Mulder, Irene Oosterveer en Tom Tempelaar is op 23 april in de lutherse kerk in Heerlen. De op die dag geplande Metten in Eindhoven gaat dan niet door.
- Na de zomervakantie zal Laura Magis gedoopt worden. De juiste datum van de doopdienst zal nog met de doopouders vastgesteld worden.

Tom Tempelaar, secretaris

De berichten van Arminië waren zorgelijk.

Haar vader is ziek en ligt in het ziekenhuis en is er slecht aan toe. Dat geeft veel zorgen, mentaal en financieel, want in het ziekenhuis is het “boter bij de vis”.

Ghushick zegt dat het in Snogh redelijk goed gaat, veel zorgen om de oorlog bij de grens van Azerbeidzjan, daar gebeuren dagelijks oorlogshandelingen op de meest onmogelijke momenten, dochter Tatev die in Goris in dat grensgebied woont, leeft in voortdurende onzekerheid.

Er wordt veel vernield en dat is heel jammer want het is daar schilderachtig mooi.

In 2014 zijn we daar met een groepje geweest en in een kabelbaan 550 meter overgestoken naar een ander gebergte waar een prachtig oud klooster stond.

De kabelbaan heet ook Tatev, wat betekent “geef me vleugels”.

Het uitzicht was adembenemend. In het klooster waren nog veel meer “verstop-plekken” te zien, waar de monniken in tijden van oorlog hun relikwieën en heilige geschriften verstopten.

Ghushick meldt dat het met de muziekschool heel goed gaat en dat haar dochter Tatev regelmatig naar haar geboortedorp komt om weer pianolessen te geven.

Ghushick spreekt ook haar respect uit naar de mensen die in het grensgebied wonen. Die mensen zijn heel sterk en wilskrachtig, het doet mij heel erg aan de bevolking in Oekraïne denken, wat wilskracht en standvastigheid betreft.

De kinderen die daar wonen krijgen een heel harde periode te verwerken.

Namens hen dank ik u weer voor uw medeleven en bijdragen.

Thea Dik.

Eindhoven

Van de pastoraatgroep

Ondertussen heeft het derde groothuisbezoek plaatsgevonden. De eerstvolgende bijeenkomst voor de regio Zuid vindt plaats op 6 juni. Leden en vrienden ontvangen hiervoor een persoonlijke uitnodiging per post.

Het is goed elkaar zo eens weer te ontmoeten. Het elkaar ontmoeten staat centraal bij deze bijeenkomsten.

De huisbezoeken worden georganiseerd door de pastoraatgroep Eindhoven. Vanuit deze groep worden ook een aantal bezoeken gedaan en de bezoekafspraken voor de

dominee geregeld. Ook worden er verjaardagskaarten gestuurd bij ronde verjaardagen en aan de ouderen en de kinderen onder ons.

De leden van de pastoraatgroep zijn Elly van der Borgh, Annegret Hoyer, Hermien Lind-eijer, Irene Oosterveer, Leny Rampelt-Bouwman en ds. Susanne Freytag.

In de vorige uitgave van de Lutherroos waren wij per ongeluk vergeten de naam van Annegret Hoyer te noemen!

De pastoraatsgroep Eindhoven

Buitendag in klooster Sint Agatha

Op zondag 9 juli, de tweede DoReLuzomerdienst, organiseren de remonstranten een buitendag in het klooster van Sint Agatha (gemeente Land van Cuijk), gelegen aan de Maas.

In het klooster is het Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven gevestigd, daarnaast wonen er in 12 appartementen "kloosterlingen van de 21e eeuw", die bijdragen aan het in stand houden van het kloostercomplex, het ontvangen van bezoekers en een gebedsritme. Eén van deze bewoners is ons gemeentelid Margiet Teunissen, tevens onze gastvrouw en gids van die dag.

We beginnen deze zondag om 11:00 uur met een kerkdienst in de kloosterkerk. Voorzanger is ds. Esther van der Panne en organist is Fred Vonk. Na de dienst drinken we gezamenlijk koffie met kloosterkoek in het poortgebouw (waar ook het eigen kloosterbier van St. Agatha te koop is) en we lunchen daar ook.

Verder is er alle gelegenheid om te wandelen in de prachtige kloostertuinen en de tentoonstelling over de 'Boekcultuur' van het klooster te bezoeken. Het graduale van Johannes van

Deventer, een koorboek dat in 1512 werd voltooid, is de meest kostbare schat uit de bibliotheek, ook het iconenatelier is geopend.

Het is de bedoeling om met eigen auto's naar St. Agatha te gaan, omdat het moeilijk te bereiken is met openbaar vervoer. Om dit goed te kunnen regelen is het fijn als u zich tijdig opgeeft, **liefst voor 12 juni** a.s.

Dat kan bij Peter Burgers, bij voorkeur per email: **paburgers@on.nl**

Als u met eigen vervoer gaat en een extra passagier kunt meenemen, horen we dat graag! Voor degenen die geen eigen vervoer hebben coördineren wij het vervoer, zodat niemand thuis hoeft te blijven.

Peter Burgers

Terugblik op PalmPasen

Jaarlijks worden de kinderen uitgenodigd om met PalmPasen een Palmpaasstok te maken. Terwijl de volwassenen de dienst volgen versieren de kinderen hun palmpaasstok. Aan het einde van de dienst trekken de kinderen met de Palmpaasstok zingend de kerk binnen en laten deze aan de gemeente zien.

29 mei 2023

Open kerkendag

Vele kerken, waaronder ook de Dommelhoeferkerk in Eindhoven doet hieraan mee.

De precieze tijden en het complete programma is nog niet helemaal duidelijk.

Er is 's middags een orgelconcert door Fred Vonk en een "sing-in", daarnaast kunnen mensen in de kerk het glas-in-loodraam bekijken en het kunstwerk "Fragile Future" van Droog Design, er kan een bijdrage worden geleverd aan een gezamenlijk kunstwerk in het teken van Pinksteren, er kan meegewerkt worden in de tuin (en in de tuin gezeten worden).

Natuurlijk is er de hele dag iets te drinken met iets lekkers erbij.

Nog onzeker: knutselen voor de kinderen en, akoestische zang door House of Zion.

Als lutherse gemeenteleden willen meehelpen (ook om mensen uit te nodigen om langs te komen!), zijn ze zeer welkom.

Er komt een flyer, die we digitaal en in de buurt op papier zullen verspreiden. De Open Kerkendag is landelijk, ook op hun site staat dat wij open zijn en ook ons programma.

ds. Esther van der Panne

Terugblik

Goede Vrijdag 7 april

Dit jaar hielden we een muziekdienst op Goede Vrijdag. Het Gioia Kwartet kwam met het voorstel om het muziekstuk 'Die sieben letzten Worte unseres Erlösers am Kreuze' gecomponeerd door Joseph Haydn op Goede Vrijdag in de Dommelhoeferkerk uit te voeren; niet als een concert maar in een dienst.

Deze muziek was immers gecomponeerd voor de dienst op Goede Vrijdag. In de dienst werd de meditatie over één van de laatste woorden Jezus aan het kruis afgewisseld met de daarvoor gecomponeerde muziek.

Het werd een heel bijzondere viering door de afwisseling van een korte meditatie en de indringende muziek bij de kruiswoorden. Dat was bij elkaar een aangrijpend gebeuren. De kerk was vol en na de dienst verlieten we in stilte de kerk. Het was bijzonder hoe muziek kan bijdragen aan het beleven van de betekenis van Goede Vrijdag. En het was de fijne samenwerking tussen het Gioia Kwartet, de Remonstranten en de Lutheranen die dit mogelijk maakte.

Susanne Freytag

Pastoraat/Gastpredikanten: mw. J. de Kruijf [pastoraat@luthersekerkheusden.nl]
Algemeen: mw. H. Haaksema
IBAN Diaconie Heusden NL14 RABO 0374 3935 16

Heerlijke vakantie toegewenst

Zodra het mooie weer aarzelend doorbrak, vloog iedereen erop uit. Dat was te merken in de kerkbanken, in de meivakantie. In juni zijn er nog twee diensten met Klaas Touwen op 4 juni en Elsa Aarsen-Schiering op 18 juni.

Daarna is het vakantietijd voor de kerk - tot zondag 20 augustus. Voor de buitendag gaan we op 3 september naar Vaals, geef je tijd op. Dan gaan we carpoolen naar het uiterste puntje van Nederland.

Orgel zingt weer

Onze organisten Ben de Rooij en Joop de Zwart toveren weer de mooiste klanken uit ons kleine historische orgel.

Gerrit de Jong van Van Rossum Orgelbouw heeft met een kleine onderhouds- en stembeurt het Vollebregt-orgel bevrijd van de 'net ernaast' tonen.

Elsa Aarsen wordt met Pasen gevraagd om het meegebrachte Oekraïense paasbrood te zegenen.

Sfeer impressie van de diensten

Smakelijke paaslunch met z'n allen

Contact Pastoraat: Lilo Dankbaar [pastoraat@luthersekerknijmegen.nl]
Coördinatie: prof. dr. M. Matthias
IBAN Kern Nijmegen NL78 INGB 0000 9740 48
IBAN Diaconie Nijmegen

Evang-Luth. Gem. Zuid-Ned.-Kern Nijmegen
NL81 RABO 0373 7444 47

Terugblik

Palmpasen

Een mooie dienst in de start van de week naar Pasen toe. Met dank aan ds. Willem Boon. Ondanks de paasstokken die startklaar lagen, hebben wij helaas geen kinderen mogen verwelkomen. Hopelijk volgend jaar wel.

Dick en Perla Akerboom hebben de dienst bijgewoond en dat werd zeer gewaardeerd. Even is er ook gememoreerd dat zij op 01 april jl. 50 jaar getrouwd zijn en dat is toch een bijzondere mijlpaal. Wij wensen ze veel goeds, gezondheid en geluk toe.

Zoals altijd worden er buxus takjes [bij gebrek aan palmboom takken] uitgedeeld. Dit jaar was er in enkele buxustakjes een verrassing te vinden: de buxusrups. Die had ik in mijn hagen nog niet gezien dus was de

verrassing voor mij wel onverwacht en balen. Want nu moet ik ze bestrijden wat ik eigenlijk niet wenselijk vind, maar wel een noodzaak is als ik mijn buxushaag zou willen behouden.

Witte donderdag is het stilstaan met ds. Marco Luijk waarbij we het laatste avondmaal van Jezus herdenken en na het heilig avondmaal de tafel afruimen om vervolgens verstilt op Goede vrijdag onder begeleiding van Markus Matthias symbolisch de weg van Jezus lopen tot aan zijn kruisiging. En dan dooft de kaars. Het is volbracht en weemoedig verlaten wij de kerk.

Pasen o.l.v. ds. Susanne Freytag, is het feest van een nieuw begin. De opstanding van Jezus. De liturgie is vrolijk en na afloop van de dienst was er een gezellige koffietafel.

Coby Bouwens

Nijmegen

Uit de kerncommissie

Beheer kerkgebouw door kern

De kerkenraad heeft in overleg met het college van kerkrentmeesters, het bestuur van de Stichting tot behoud van de Lutherse Kerk Nijmegen (SbLKN) en de kerncommissie Nijmegen besloten dat een deel van de beheers- en verhuuractiviteiten voorlopig uitgevoerd wordt door de kern. Dit ter overbrugging van de periode om te komen tot verkoop van het kerkgebouw.

De SbLKN, die sinds 2019 belast was met het beheer, heeft niet meer genoeg menskracht om dit uit te voeren.

De kerkrentmeesters en de kerncommissie hebben samen een document opgesteld waarin de rollen en posities, de diverse activiteiten en werkafspraken (incl. de financiële afwikkeling) voor gebruik, beheer en verhuur van de kerk zijn opgenomen. Zo kunnen lopende aanvragen op een goede manier worden afgehandeld. Dit leidt tot inkomsten voor de SbLKN, waarmee het instandhoudingsonderhoud kan worden gefinancierd.

Helene Stafleu

Iedere 5e zondag [de extra zondag in de maand] is er een bijzondere bijeenkomst in de kerk.

Bijzondere bijeenkomst op 30 April 2023

Het thema voor deze zondag was: "wat betekent 'solidair zijn' voor een christen." Onder 'solidariteit' verstaan we de bereidheid om met elkaar te delen en te herverdelen vanuit een gevoel van lotsverbondenheid en loyaliteit. We kunnen materiële middelen delen, maar ook immateriële zaken zoals tijd, ruimte en identiteit.

Wat maakt nu dat mensen zich verbonden weten met een gemeenschap? Wat zet mensen aan om te delen en te herverdelen?

Wij starten met een Lezing, 'Luther Preek op Goede vrijdag (= 2. April) 1518 (WA 1, 336, 1-35: Sermo I. de Passione Christi).'

Daarna volgt een introductie van het thema en gaan wij met elkaar in gesprek over de vragen hieronder waarbij afgewisseld met gezang.

Solidariteit (van lat. solidus: vast, gedegen) beschrijft het bewustzijn van verbondenheid tussen individuen en groepen onderling als een basisprincipe van menselijk samenleven.

Vraag:

Is dat een diep besef van een door God gegeven fundamentele verbondenheid of is het een afhankelijkheid van een gemeenschap? Van oudsher beperkt solidariteit zich tot de leden van de eigen stam. Maar in het evangelie wordt de kring veel groter gemaakt. Ook Samaritanen (en andere volken) blijken eronder te vallen. En hoeren en tollenaars en zelfs onze persoonlijke vijanden. Wat gij aan de minste mijner broeders hebt gedaan, hebt gij aan Mij gedaan.

Vraag:

Hoe is de solidariteit in jouw eigen gemeente? Een grote gemeente met meerdere kernen.

Vraag:

Solidariteit naar en van andere geloofs-gemeenschappen. Is dat mogelijk? Solidariteit is eigenlijk iets anders dan liefdadigheid. Het veronderstelt in principe wederkerigheid (omdat het lot iedereen kan treffen). Dat wil zeggen dat het nooit alleen maar nemen kan zijn voor de één en geven voor de ander.

Vraag:

Is dus niet alleen: aan wie en hoe kunnen we geven? Maar ook: van wie kunnen we iets ontvangen, verwachten?

De vraag hieronder kom je tegen als je denkt aan al die mensen die proberen om het rijke Europa binnen te komen. Als wij solidair zijn met hen, zouden we ze dan toe moeten laten? Dat is een lastige vraag.

Vraag:

Hoe groot kan de kring zijn van mensen zijn met wie je solidair bent. Die is niet oneindig groot - of toch wel? Gemeenschappelijke belangen (samen te bereiken).

Vraag:

wat betekent 'solidair zijn' voor een christen.

Een bijzonder en actueel thema dat je tot denken brengt, visie verbreed en nieuwe inzichten kan geven in een ontspannen sfeer.

Markus Matthias, Helene Stafleu en Coby Bouwens

18 april 2023

IFTAR Maaltijd

Een multiculturele en bijzondere ervaring, Op uitnodiging van stichting SEMA zijn een aantal Lutheranen aangeschoven bij de Iftar maaltijd, vlak voor het eind van de Ramadan.

Stichting SEMA is een onafhankelijke vrijwilligersorganisatie, die zich voornamelijk bezig houdt met onderwijsondersteunende en opvoedkundige begeleiding aan de scholieren/studenten en de ouders hiervan.

De activiteiten worden voornamelijk georganiseerd en uitgevoerd door HBO- en WO- studenten en afgestudeerden die bekend zijn en affiniteit hebben met de doelgroepen. Deze zelfde benadering passen zij ook toe op hun sociale en culturele activiteiten.

De grote kracht van deze organisatie(vorm) is dat de doelgroep wordt ondersteund door mensen die de problemen van de doelgroep kennen, hen begrijpen en heel vaak zelf de problemen meegemaakt hebben.

delen. En zoals verwacht alleen maar lof voor dit mooie initiatief. Hoe bijzonder toch dat wij zo respectvol naar elkaar kunnen luisteren, onze zielen delen en genieten van de verbroedering. Jammer dat dit niet wereldwijd zo kan zijn.

Ik deel graag een kort verhaal van Paulo Coelho dat ter tafel kwam; Tijdens het Wereld Economisch Forum in Davos vertelde de Nobelprijswinnaar voor vrede, Shimon Peres, het volgende verhaal;

Een rabbijn riep zijn leerlingen bijeen en vroeg "Wat is het exacte moment waarop de nacht eindigt en de dag begint."

"Wanneer wij van een afstand een hond van een lam kunnen onderscheiden." zei een jongen. "Beter nog" zei een andere leerling, "Wanneer we van een afstand een olijfboom van een vijgenboom kunnen onderscheiden."

"Dat is geen goede definitie". "Wat is dan het antwoord." vroegen de jochies.

De rabbijn zei; " wanneer een vreemdeling naar ons toe komt, wij hem aanzien voor een broer van ons en de conflicten verdwijnen – dat is het moment waarop de nacht voorbij is en de dag begint."

Coby Bouwens

Dak gerepareerd

Monumentenzorg jaarlijkse controle en herstel dak na lekkage 25 april 23.

Een afgewaaid dakleij heeft de afvoer van het dak afgesloten waardoor er een lekkage is ontstaan. Inmiddels is het dak gerepareerd waarbij de jaarlijkse controle van de kerk ook meteen is meegenomen.

Vanaf 20.00 uur was er inloop. Prachtig gedekte tafels en zodra de zon onder is gegaan en het gebed is uitgesproken, gaan we aan de maaltijd. Alle gerechten waren vegetarisch en heel divers. Men deelde niet alleen de maaltijd. Er volgde mooie en leerzame gesprekken in een ontspannen en verbindende sfeer.

Als afsluiting kreeg eenieder de kans hun ervaring van deze maaltijd met de groep te

Dialogotafelbijeenkomsten 2023

De tweede bijeenkomst van dit jaar is op 10 mei jl. geweest. Thema; verzet of overgave. Een thema dat leidend is vanuit diverse uitgangspunten. Altijd weer verrassend en inspirerend om met elkaar van gedachten te kunnen wisselen.

Bij dit thema kwam meteen het boek [met dezelfde titel] van Dietrich Bonhoeffer in mijn gedachten. Een indrukwekkend document over de strijd van de mens die weigert zijn situatie te ondergaan als lot, die denkend en geanalyseerend zijn weg zoekt tussen halstarrig verzet en laffe overgave.

Bonhoeffer, een theoloog, wint die strijd en bereikt een geestelijke vrijheid die hem in staat stelt te leven voor anderen.

Met de ernst en de scherpte van een ter dood veroordeelde denkt hij na over de toekomst van de mensen en met name de christenen, over de mondigheid van de mens, over een a-religieus christendom en de plaats van de kerk in de wereld.

De Dialogotafel is een uitnodiging om samen met elkaar in gesprek te gaan over bepaalde onderwerpen.

Bij deze begeleide groepsgesprekken delen we ervaringen en luisteren we naar elkaar. Naast een vaste groep komen er regelmatig ook nieuwe belangstellenden binnenlopen. De toegang is gratis en iedereen is welkom.

Coby Bouwens

Kern Nijmegen Collectes

28 mei, Pinksteren KIA, zending

Egypte - Bijbelcompetitie stimuleert bijbellezen.

Veel christelijke gezinnen in Egypte hebben geen geld om een Bijbel te kopen. Dankzij de jaarlijkse bijbelcompetitie van het Egyptisch Bijbelgenootschap leren tienduizenden kinderen tóch bijbelverhalen. Elk kind krijgt thuis een boekje met Bijbelse vragen. De hele familie doet mee om de vragen te beantwoorden. De competitie wordt afgesloten met een groot festival op verschillende plekken in Egypte. Kerken uit het hele land komen er met hun kindergroepen naar toe. Een feest van hoop!

4 juni Nederlands Luthers genootschap Nias/Batu eilanden, Indonesië

18 juni LWF Nederlands Luthers genootschap:

World Service Lutherse Wereldfederatie. Deze collecte staat in het teken van de Augsburgse confessie op 25 juni

Vanwege geen dienst op 25 juni collecteren wij er vandaag voor.

2 juli Voedselbank Nijmegen, over-Betuwe.

Collecteopbrengst

5 mrt	Kerk in ActiePalestina	€ 65,75
19 mrt	Eigen diaconie	€ 68,06
2 apr	Jong prot., Paas Challenge	€ 89,85
6 apr	Garuda House Bali	€ 55,10
9 apr	Kerk in ActieMoldavië	€ 88,80

Annemarie van Diepen

Naasteliefde is: geen geld geven aan iemand met schulden!

Stel dat u van een gezin in uw omgeving vermoedt dat er financiële problemen zijn. Het zijn aardige mensen en u wilt ze graag helpen. Wat doet u? Het klinkt misschien niet logisch, maar geld geven is niet de oplossing.

Mensen met schulden hebben een ander nodig om vervolgens samen hun schuldenprobleem effectief aan te pakken. Iemand die een luisterend oor biedt en zonder verwijten praktisch helpt.

Door stress de grip kwijt

Geldzorgen veroorzaken zoveel stress dat veel mensen niet meer helder kunnen denken. Ze verliezen het overzicht over hun geldzaken. Zelfs iets eenvoudigs als het openmaken van de post kan emotioneel te belastend worden. En zo raken ze steeds verder in de problemen. Geld geven heeft dan net zo weinig zin als een opgeheven vingertje. Veel effectiever is begeleiding door een deskundige en goed opgeleide vrijwilliger.

Een Maatje helpt

Een Maatje helpt om alle inkomsten, uitgaven en onbetaalde rekeningen op een rij te zetten. Wie weer overzicht heeft en een plan om de schulden af te betalen, heeft veel

minder stress. Dan komt er ruimte om te leren hoe je dat overzicht houdt en om samen na te denken over het eigen financiële gedrag. Mensen die niet sparen, impulsief met geld omgaan en hun administratie niet goed bijhouden lopen namelijk veel meer kans op (nieuwe) betalingsproblemen dan mensen met een laag inkomen.

Een Maatje heeft ook tijd voor een luisterend oor. Wie heeft daar geen behoefte aan als hij in de problemen zit?

Kerken en SchuldHulpMaatje

Samen met SchuldHulpMaatje willen verschillende kerken in Nijmegen graag onderzoeken of SchuldHulpMaatje ook in Nijmegen kan starten zoals op verschillende plaatsen in de omgeving al is gedaan. We zoeken werkgroep leden, bestuurders en coördinatoren. Op een later moment zullen we Maatjes werven.

Uit de schulden

Voor de mensen die bij SchuldHulpMaatje hebben aangeklopt, is de hulp van de Maatjes niet in geld uit te drukken. 'Ik huilde van geluk toen ik John als Maatje kreeg. Het is fantastisch dat hij me wil helpen bij mijn administratie. Hij is mijn steun en toeverlaat.

Echt een kanjer,' zegt K., die nog geen schulden had, maar niet wist hoe hij dat zo moest houden.

Wilt u actief worden voor SchuldHulpMaatje in Nijmegen? Informeer gerust bij Marjan van der Meij op telefoonnummer 06 15 21 68 33 of via email relatiebeheer@schuldhulpmaatje.nl

Over SchuldHulpMaatje

In Nederland heeft 1 op de 5 huishoudens te maken met schulden. Uit schaamte zoeken veel mensen (te) laat hulp. SchuldHulpMaatje zet zich vanuit naastenliefde in om mensen met financiële problemen zo vroeg mogelijk te bereiken en zonder verwijten te helpen. Begeleiding in gedragsverandering en financiële zelfredzaamheid staat daarbij centraal. Het doel is om de toenemende schuldenproblematiek terug te dringen.

Jaarlijks krijgen bijna tienduizend mensen persoonlijke hulp van ongeveer tweeduizend gecertificeerde SchuldHulpMaatjes (vrijwilligers), verspreid over vele plaatsen en regio's in Nederland. Via de websites worden nog eens tienduizenden mensen geholpen. De aanpak van SchuldHulpMaatje is een welkome aanvulling op de professionele schuldhulpverlening.

SchuldHulpMaatje is opgericht in 2010 op initiatief van de landelijke kerken en werkt zowel lokaal als landelijk effectief samen met kerken, overheid, maatschappelijke organisaties en andere hulpverlenende instanties. Diverse fondsen maken het werk mogelijk. Zie www.schuldhulpmaatje.nl voor verdere informatie.

Namens de Raad van Kerken Nijmegen,

Theo van Driel, voorzitter

Over de diensten

Zondag 18 juni

Jezelf zijn – jezelf worden!

Door het leven kunnen gaan als wie en wat je bent is bevrijdend. Je mag er zijn. Maar dat gevoel is niet vanzelfsprekend. Dat vraagt om veiligheid en ruimte.

Op zondag 18 juni om 10 uur houdt de Lutherse gemeente voor de tweede keer een **regenboogviering**. In juni is het de 'Pride Month' de LHBTI+ gemeenschap organiseert dan op veel plaatsen activiteiten. Daar willen we met deze viering bij aansluiten.

Zondag 2 juli

Een viering vol liederen

In deze dienst staan muziek en liederen centraal. Wanneer er een lied is dat u raakt en dat u graag samen zou willen zingen laat dat aan mij weten.

Daarnaast gaan we ook minder bekende liederen in het zonnetje zetten. Ook andere muzikale bijdragen zijn welkom. Een muzikale dienst, iedereen is van harte welkom.

ds. Susanne Freytag

Contact Pastoraat: mw. G. Boon [pastoraat@luthersekerkheerlen.nl]
Coördinatie: dhr. H. Oosterveer
Diaconie: mw. K. Mulder
IBAN Diaconie Zuid-Limburg

NL57 RABO 0373 7110 26

Zuid-Limburg

Uit de Kerncommissie

Op dinsdag 25 april 2023 zijn de leden van de kern cie. weer bij elkaar gekomen. Allereerst om o.a. terug te kijken op de Paasbrunch, die ook dit jaar weer geslaagd was.

Er werden weer allerlei lekkernijen meegebracht en we hebben in een gezellige kring kunnen genieten van al het lekkers. De bezoekers van “Kom op de soep”, die daarna onze ruimtes gebruikten, hebben er voor een deel ook nog van kunnen genieten.

Misschien heeft u op 23 april al gemerkt, dat de klok niet geluid werd. Er werden diverse geluiden vanuit de klokkenstoel gehoord, die er niet thuis horen. We willen geen risico lopen, dat er ongelukken gebeuren. Eerst moet een deskundige hier naar kijken wat er precies aan de hand is. Dus voorlopig blijft het even stil met het klokluiden.

Op 23 april zijn een aantal kerkenraadsleden herbevestigd in een gezamenlijke dienst. Hierover staat elders in de Lutherroos een verslag.

Ondanks dat Keety Mulder heeft aangegeven dat zij na de zomer als kerkenraadslid stopt is ze voor de goede orde nog voor de eerste helft van dit jaar herkozen en herbevestigd. We zijn blij dat ze wel lid blijft van de kerncommissie.

De deuren van de garages en de kozijnen van de ramen boven de deuren moeten ook hoog-

nodig aangepakt worden. Er zijn plannen om hierbij zelf de handen uit de mouwen te steken.

Op 1 juni staat er een ZOOM-vergadering gepland waarbij het CvK uitleg geeft van de financiële stukken van onze gemeente.

We stellen graag iedereen in de gelegenheid om hier gezamenlijk aan deel te nemen in de koffiekamer van ons kerkgebouw. Samenkomst tussen 19:00 en 19:30 uur. De Zoom-vergadering begint om 20:00 uur.

Gerda Boon

Orgelconcert

Vrijdag 14 juli is er in het kader van het Orgelfestival Limburg 2023 een orgelconcert door de Chinese organist Xiao Dong in de voormalige Lutherse Kerk aan de Hondstraat in Maastricht.

Aanvang 12.30 uur en de kosten zijn €5.-
Voor verdere info: stichting-sol.nl

Keety Mulder

Stille Week 2023 in Zuid-Limburg

Stenen als wegmarkering' waren in de Stille week ons thema. In de Bijbel komen stenen regelmatig voor. Bijbellezingen over stenen waren elke avond dan ook aanwezig.

Bij de vieringen, drie in de Lutherse Kerk en drie in De Ark, kon men tijdens de viering ook een meegebrachte steen voorin de kerk neerleggen, net zoals Joden vaak doen bij het bezoek aan een begraafplaats. Bij ons betekent die steen dat we bij lijden niet weggijken. Bij elkaar betekenen al die stenen ook dat we er niet alleen voor staan, maar dat we naast God ook onze medekerkgangers tot bondgenoot hebben. Dat bemoedigt.

Tijdens Covid vroegen we ons nog af of het ooit weer zou kunnen, samen met de plaatselijke protestantse en rooms-katholieke kerken een Stille week vieren. Het lijkt inmiddels al weer een hele tijd geleden dat we ons moesten inhouden. Zelf geef ik nog altijd niet spontaan handen, want ik bezoek vaak oudere mensen, die een verkoudheid ook liever overslaan. Maar gelukkig kan het allemaal weer!

Met de voorbereidingsgroep van tien personen zijn al deze diensten in een paar maanden voorbereid. Ds. Joachim Stegink heeft er veel werk aan gehad. In hem blijkt zelfs een dichter te schuilen. Behalve Goede Vrijdag had hij voor de hele week een doorlopend gedicht gemaakt. Elke avond zagen en hoorden we het lied ook 'Verstild in steen' van Stef Bos. Ada Hagreis had prachtige liturgieën gemaakt en Keety Mulder zorgde woensdagavond vóór de viering net als vorig jaar weer voor soep met brood voor de vespersgangers.

De eerste drie vieringen, korte vespers, waren in de Lutherse kerk. Donderdag, vrijdag en zaterdag waren de vieringen in De Ark en

op eerste Paasdag had elke kerk zijn eigen dienst weer. Donderdag ging ds. Susanne Freytag in de avondmaalsliturgie op Lutherse manier voor, zaterdagavond was er nogmaals avondmaal, maar dan op de 'Ark'-manier. Die drie vieringen vormden in feite één kerkdienst, met pas op Stille Zaterdag, na de hernieuwing van de doopbelofte, het avondmaal en de zegen, in een grote kring. Het aantal bezoekers liep in de loop van de week op van 18 tot 34, met een uitschieter van 56 in de korte dienst op Goede Vrijdag.

Het was fijn elkaar vanuit vijf verschillende kerkgemeenschappen weer te kunnen ontmoeten: de Andreasparochie, De Ark, De Tempspleinkerk, De Pelgrimskerk en de Lutherse Kerk. Vooral buiten na afloop ontstonden met gedempte stem nog gesprekken.

Keety Mulder

14 mei: Ned. Luth. Genootschap Oekraïne:

Kerkzijn is in deze tijden van oorlog, moeilijk, maar wel heel noodzakelijk. Honderdduizenden moeten de gebombardeerde steden ontvluchten en hun heil ergens anders zoeken. De kerken proberen allen te ondersteunen die het nodig hebben. Met hulp van de Poolse Lutherse kerk die spullen aankoopt en naar de Oekraïne brengt, zorgen vrijwilligers dat vluchtelingen van voedsel, medicijnen, luiers enz. voorzien worden.

28 mei: Kerk in Actie. Zending Egypte:

Bijbels zijn in Egypte lang niet zo vanzelfsprekend als in Nederland. Veel Christelijke gezinnen hebben geen geld om een Bijbel te kopen. Dankzij de jaarlijkse Bijbel competitie van het Egyptisch Bijbelgenootschap lezen tienduizenden kinderen toch Bijbelverhalen en hun familie doet mee.

11 juni: Eigen diaconie

25 juni: Wereldvluchtelingen dag.

Op 20 juni is het Wereldvluchtelingendag. Wereldwijd zijn er zo'n 82 miljoen mensen op de vlucht. Dit jaar collecteren we voor Venezolaanse vluchtelingen in Colombia.

9 juli: Ned. Luth. Genootschap: Nias en Batu Eilanden.

Er worden een aantal studenten van de Batu eilanden gesponsord en bij allerlei projecten wordt geassisteerd.

Opbrengsten Collectes

12 mrt Palestijnse Christenen:	€36,00
26 mrt Eigen diaconie	€48,00
9 apr Moldavië	€70,00
23 apr St. Lutherse Kerkmuziek	€85,70

Keety Mulder

Verzoek gift voor kosten Lutherroos

In deze Lutherroos is een betaalinstructie bijgevoegd die bestemd is voor alle kosten van het gemeentelven, voor de predikanten, de organisten, de gebouwen, het kerkblad en alle activiteiten.

Wij vragen u vriendelijk uw kerk met een extra bijdrage te ondersteunen. Wanneer een ieder naar vermogen bijdraagt, kunnen we als gemeente ons kerkelijk werk voortzetten.

Vermeld bij uw overboeking:

- voor een bijdrage aan onze gemeente: vermeld dan: **gift gemeente**
- voor uw bijdrage aan de kosten voor ons kerkblad de Lutherroos: vermeld dan: **gift Lutherroos.**

De lezers van de Lutherroos kunnen een vrijwillige bijdrage geven voor de kosten van dit blad. U kunt daarbij denken aan een bedrag van € 18,00 per jaar maar meer mag ook.

U kunt uw bijdrage overmaken aan: Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland:
IBAN: NL43 RABO 0373 7412 51

Uw bijdragen zijn als giften aftrekbaar. De gemeente heeft een ANBI status.
Bij voorbaat heel hartelijk dank.

Irene Oosterveer, kerkrentmeester

Contactadressen

Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland

Predikant

mw. ds. S. Freytag
tel.: 06-4395 5283

St. Jorislaan 14
5611PM Eindhoven

e-mailadres:

 ds.freytag@lutherszuidnederland.nl

Kerkenraad

Secretaris: hr. T. Tempelaar
e-mail: secretariaat@lutherszuidnederland.nl
tel: 040-262 3104

Rekeningen

Graag de juiste tenaamstelling vermelden.

Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland

NL43 RABO 0373 7412 51
NL87 INGB 0001 1373 31
NL25 ABNA 0860 1918 42

Diaconie Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland

NL57 RABO 0373 7110 26

Luthers Zuid-Nederland op Internet:

www.lutherszuidnederland.nl

Kerkblad "Lutherroos"

Adrescorrectie en/of klachten over toezending:
Hr. T. Tempelaar, Amerlaan 2, 5626 BP Eindhoven
tel: 040-262 3104
e-mail: secretariaat@lutherszuidnederland.nl

Redactie kerkblad "Lutherroos"

De redactie is bereikbaar via e-mail:
redactie@lutherszuidnederland.nl

Website Luthers Zuid-Nederland

www.lutherszuidnederland.nl

KERKDIENSTEN

Eindhoven

Dommelhoeftstraat 1A
Eindhoven
Aanvang 9:30 uur.
(tenzij anders vermeld)

21 mei - Exaudi
te gast bij RE
ds. M. Junte
Aanvang 11:00 uur

28 mei - Pinksteren
ds. W.J.H. Boon

11 juni - 1e z.na Trinitatis
ds. S. Freytag
Viering Heilig Avondmaal

18 juni - 2e z.na Trinitatis
ds. S. Coenradie
te gast bij Remonstranten.
Aanvang 11:00 uur

25 juni - 3e z.na Trinitatis
dr. T.H.M. Akerboom

2 juli - 4e z.na Trinitatis
ds. E. van der Panne
DoReLu-zomerdienst
Aanvang 11:00 uur

9 juli - 5e z.na Trinitatis
Bezoek aan St. Agatha
zie artikel op pagina 17.

Heusden

Putterstraat 32
Heusden
Aanvang 10:30 uur.
(tenzij anders vermeld)

21 mei - Exaudi
Hr. Tj. Broekema

4 juni - Trinitatis
ds. K. Touwen

18 juni - 2e z.na Trinitatis
ds. E. Aarsen-Schiering

Bergen op Zoom

Maandag 26 juni 2023
Huisdienst bij mw. M. de Vries-Dix
Basaltdijk 24, 4706 DM Roosendaal
Aanvang 13:30 uur

In de zomermaanden zijn er geen
eigen vieringen.
Wel zijn er pastorale contacten per telefoon.

KERKDIENSTEN

Nijmegen

Prins Hendrikstraat 79
Nijmegen
Aanvang 10:00 uur.
(tenzij anders vermeld)

21 mei - Exaudi

Ds. Susanne Freytag
Viering Heilig Avondmaal

28 mei - Pinksteren
ds. M. Diepenbroek

4 juni - Trinitatis
ds. W.J.H. Boon

18 juni - 2e z.na Trinitatis
ds. Susanne Freytag
Regenboog viering
zie pagina 25

2 juli - 4e z.na Trinitatis
ds. Susanne Freytag
Een viering vol liederen
zie pagina 25

Zuid-Limburg

Meezenbroekerweg 70
Heerlen
Aanvang 10:30 uur
(tenzij anders vermeld)

28 mei - Pinksteren

ds. S. Freytag
Viering Heilig Avondmaal

11 juni - 1e z.na Trinitatis
ds. W.J.H. Boon

25 juni - 3e z.na Trinitatis
ds. S. Freytag
Viering Heilig Avondmaal

9 juli - 5e z.na Trinitatis
ds. A. Hana

Evangelisch-Lutherse gemeente Zuid-Nederland

meer info: www.lutherszuidnederland.nl

lutherszuidnederland.nl

